

# ด่วนที่สุด

ที่ ตก ๐๐๒๓.๖/ว ๑๕๗๒



ศาลากลางจังหวัดตาก  
ถนนพหลโยธิน ตก ๖๓๐๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๘

เรื่อง การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมร้านขายน้ำดื่มใบกระท่อม

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดตาก นายกเทศมนตรีนครแม่สอด และนายกเทศมนตรีเมืองตาก

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๑.๒/ว ๓๖๑๕  
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งว่าสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้แจ้งว่า ปัจจุบันได้ปรากฏข่าวสารการขายพืชกระท่อมในลักษณะหาบเร่ แผงลอย และการขายน้ำดื่มใบกระท่อมทำยรถบรรทุกในพื้นที่สาธารณะ โดยไม่มีการจัดเก็บขยะมูลฝอย และมีการทิ้ง สิ่งปฏิกูลลงในพื้นที่สาธารณะเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. ๒๕๖๕ และรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้โดยกำหนดมาตรการในการควบคุมแก้ไข และให้ผู้ขายพืชกระท่อมจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ในการนี้ เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในพื้นที่สาธารณะซึ่งเกิดจากการจำหน่ายพืชกระท่อมในลักษณะหาบเร่ แผงลอย รวมถึงการจำหน่ายน้ำดื่มใบกระท่อมทำยรถบรรทุกในพื้นที่สาธารณะ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบทบัญญัติ ของกฎหมาย จึงขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่อย่างเคร่งครัด โดยให้มีการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๐ (๑) ซึ่งห้ามมิให้มีการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย เว้นแต่ในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้ พร้อมกันนี้ ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ทราบและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการ สำหรับอำเภอขอให้แจ้งเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายชูชีพ พงษ์ไชย)  
ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด  
กลุ่มงานบริการสาธารณะท้องถิ่นฯ  
โทร. ๐ ๕๕๕๑ ๑๑๔๑

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๒๑.๒/ว ๓๖๑๕



ศาลากลางจังหวัดตาก  
เลขรับ 16113  
วันที่ 20 สค 2568  
เวลา

การปฏิบัติ ของ สจ.ตาก  
 ผ.บ.  กง.บ.  กง.ส.  กง.ก.  กง.บ.  กง.บ.  กง.บ.  
ลงชื่อ ผู้สั่งการ  
วันที่ 20 สค 2568

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น  
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๘

สจ.ตาก  
เลขที่รับ 4042  
วันที่ 20 สค 2568  
เวลา

เรื่อง การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมร้านขายน้ำดื่มใบกระท่อม  
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด  
ที่ ยธ ๑๐๐๖.๐๒/๔๗๖๒๙ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน  
และปราบปรามยาเสพติดว่า ปัจจุบันได้ปรากฏข่าวสารการขายพืชกระท่อมในลักษณะหาบเร่ แผงลอย  
และการขายน้ำดื่มใบกระท่อมทำยารถบรรทุกในพื้นที่สาธารณะ โดยไม่มีการจัดเก็บมูลฝอย และมีการทิ้งสิ่งปฏิกูล  
ลงในพื้นที่สาธารณะเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. ๒๕๖๕  
และรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้โดยกำหนดมาตรการในการควบคุมแก้ไข และให้ผู้ขายพืชกระท่อม  
จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น

ในการนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การป้องกันและแก้ไข  
ปัญหาการทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในพื้นที่สาธารณะซึ่งเกิดจากการจำหน่ายพืชกระท่อมในลักษณะหาบเร่ แผงลอย  
รวมถึงการจำหน่ายน้ำดื่มใบกระท่อมทำยารถบรรทุกในพื้นที่สาธารณะ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ  
และสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมาย จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่  
ให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่อย่างเคร่งครัด โดยให้มีการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติ  
การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๐ (๑) ซึ่งห้ามมิให้มีการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ  
ซึ่งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย เว้นแต่ในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้ พร้อมกันนี้ ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น  
ดำเนินการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้ทราบและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง  
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(ภพชนก ชลานุเคราะห์)  
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

โทร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ผู้ประสานงาน นายพิชชากร ฤกษ์สกุลเรือง โทรศัพท์ ๐๙๖-๒๘๑-๒๐๕๗



ที่ ยธ ๑๑๐๖.๐๒/๒๖๖๒๕

สำนักงาน ป.ป.ส.  
๕ ถนนดินแดง เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น  
เลขรับ 38256  
วันที่ 30 ก.ค. 2568  
เวลา

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมร้านขายน้ำดื่มใบกระท่อม

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนภูมิบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการขายใบกระท่อมและน้ำดื่มกระท่อม  
จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๕ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้ประชาชนสามารถครอบครอง บริโภค และใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อม และส่งเสริมให้มีการพัฒนาพืชกระท่อมให้เป็นพืชที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ตลอดจนมีการกำหนดมาตรการกำกับดูแล การจำหน่าย และการโฆษณา เพื่อมิให้มีการบริโภคใบกระท่อมมากเกินไปจนเกิดอันตราย หรือเป็นการใช้ในทางที่ผิด โดยการผสมปรุงแต่งโดยสิ่งต้องห้ามต่าง ๆ อันจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค และความสงบเรียบร้อย ต่อชุมชนสังคมโดยรวม

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ขอเรียนว่า ปัจจุบันได้ปรากฏข่าวสารการขายพืชกระท่อมในลักษณะหาบเร่ แผงลอย และการขายน้ำดื่มใบกระท่อม ทำจรดบรรทุกในพื้นที่สาธารณะ โดยไม่มีการจัดเก็บขยะมูลฝอย และมีการทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในพื้นที่สาธารณะ เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนมีการขายน้ำดื่มใบกระท่อมให้เยาวชน ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่จะต้องถูกคุ้มครองตามพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. ๒๕๖๕ และรัฐบาลได้ให้ความสำคัญ ในเรื่องนี้โดยกำหนดมาตรการในการควบคุมแก้ไข และให้ผู้ขายพืชกระท่อมจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ในกรณีนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. จึงขอความร่วมมือท่านในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๐ (๑) ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่ หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย นอกจากนี้ในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้ พร้อมทั้งโปรดแจ้งองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ ดำเนินการสร้างการรับรู้ให้กับประชาชน เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้ นายสุรศักดิ์ เรือนศรี นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๑๒๗๘ ๔๑๐๒ เป็นผู้ประสานในรายละเอียด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานะ ศิริพิทยาวัฒน์)

รองเลขาธิการ ป.ป.ส. ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น  
เลขรับ 3377  
30 ก.ค. 2568  
เวลา

สถาบันสำรวจและควบคุมพืชเสพติด

โทร. ๐ ๕๓๑๑ ๒๔๖๘ - ๙ ต่อ ๒๐๐๓๑

โทรสาร ๐ ๕๓๑๑ ๒๔๗๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban\_ncsci@oncb.go.th



## แนวทางการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๕

แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กรมอนามัยได้มีหนังสือ ที่ สธ ๐๙๒๗.๐๓/๕๐๑๙ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะกรรมการสาธารณสุขได้มอบหมายให้กรมอนามัยในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการดังกล่าวหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อขอความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่อง แนวทางการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๕ โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมอนามัย โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมอนามัย) ผู้แทนกรุงเทพมหานคร และผู้แทนเทศบาลตำบลเขตอุดมศักดิ์ จังหวัดชลบุรี เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็น ดังนี้

เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ออกคำสั่งทางปกครองให้ผู้ดำเนินกิจการที่ต้องควบคุมโดยไม่ได้รับใบอนุญาตหยุดดำเนินกิจการไว้จนกว่าจะได้รับใบอนุญาตได้หรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า มาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มีเจตนารมณ์ในการกำกับ ดูแลกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมของมนุษย์ในด้านต่างๆ และกำหนดมาตรการกำกับดูแลและป้องกันเกี่ยวกับการอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของสังคมปัจจุบันโดยหมวด ๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติมาตรการเพื่อกำกับดูแลกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพไว้ตามมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ซึ่งเป็นมาตรการที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไปแก่กิจการที่กำหนดให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเพื่อประโยชน์ของรัฐในการกำกับดูแลและป้องกันเกี่ยวกับการอนามัยสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ และใช้กับผู้ดำเนินกิจการดังกล่าวทุกคนในลักษณะที่เป็นการค้า ไม่ว่าจะเป็นผู้ดำเนินกิจการที่ชอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ก็ตาม การควบคุมดูแลผู้ดำเนินกิจการจึงรวมถึงผู้ดำเนินกิจการที่ไม่ได้รับใบอนุญาตด้วย ซึ่งกรณีทำนองเดียวกันนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๔ คณะที่ ๕ คณะที่ ๗ และคณะที่ ๘) ได้เคยให้ความเห็นไว้ในบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจสั่งการให้โรงงานระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนและปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่า บทบัญญัติมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมผู้ประกอบการโรงงาน ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการกิจการโรงงานที่ชอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ ดังนั้น อำนาจสั่งการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตราดังกล่าวจึงครอบคลุมถึงผู้ประกอบการโรงงานที่ไม่มีใบอนุญาตด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า กรณีที่ตรวจพบผู้ดำเนินกิจการที่กำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมโดยไม่ได้รับใบอนุญาต จึงเป็นความผิดตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และต้องระวางโทษตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ในขณะเดียวกัน การกระทำดังกล่าวก็เป็น การปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ข้อกำหนดของท้องถิ่นหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติ หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการดำเนินกิจการนั้น ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมมีอำนาจตามบทบัญญัติดังกล่าว สั่งให้ผู้ดำเนินกิจการนั้นแก้ไขหรือปรับปรุงให้ถูกต้อง และถ้าผู้ดำเนินกิจการไม่แก้ไข เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดดำเนินกิจการนั้นไว้ทันทีที่เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้องได้ หรือในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น เห็นว่าการดำเนินกิจการนั้นจะก่อให้เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็สามารถสั่งให้หยุดดำเนินกิจการนั้นไว้ทันทีที่เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าปราศจากอันตรายแล้วก็ได้ ซึ่งหากผู้ดำเนินกิจการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวก็เป็นความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๕ ซึ่งจะต้อง

ระวางโทษตามมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๑๐๘๙/๒๕๕๑ ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้อำนาจตามมาตรา ๔๕ จึงเป็นอีกมาตรการหนึ่ง นอกเหนือจากมาตรา ๓๓ เพราะมาตรา ๓๓ เป็นกรณีผู้ดำเนินกิจการที่ต้องมีการควบคุมโดยต้องขอรับใบอนุญาต ส่วนมาตรา ๔๕ เป็นเรื่องของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ว่าผู้ดำเนินกิจการนั้นจะได้รับใบอนุญาตหรือไม่ก็ตาม อันเป็นคนละกระทงความผิดกัน สำหรับกรณีตามที่หารือนี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ (อ้างอิงจากบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (กรณีการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๕ และการกำหนดเวลาเปิดและปิดตลาด ในข้อกำหนดของท้องถิ่น) เรื่องเสร็จที่ ๔๘๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๖)